

Súd: Najvyšší súd SR
Spisová značka: 5Sžk/18/2017
Identifikačné číslo spisu: 5016200828
Dátum vydania rozhodnutia: 30.11.2017
Meno a priezvisko: JUDr. Petra Príbelská
Funkcia: sudca
ECLI: ECLI:SK:NSSR:2017:5016200828.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v právnej veci sťažovateľov: 1. Doc. PhDr. C. K., PhD., bytom R., 2. Mgr. V. D., PhD., bytom M., zastúpených Mgr. Stanislavom Feketem, advokátom, so sídlom Námestie sv. Egídia 29/69, Poprad, proti žalovanej: Katolícka univerzita v Ružomberku, so sídlom Hrabovská cesta 1A, Ružomberok, IČO: 37 801 279, zastúpenej Hrušovský Legal, s.r.o., so sídlom Odborárska 5, Bratislava, IČO: 47 257 059, o preskúmanie zákonnosti uznesení Akademického senátu Katolíckej univerzity č. 62/2016 z 26. septembra 2016 a č. 63/2016 z 26. septembra 2016, o kasačnej sťažnosti proti uzneseniu Krajského súdu v Žiline č.k. 30S/53/2016-67 zo 6. marca 2017, takto

rozhodol:

Najvyšší súd Slovenskej republiky uznesenie Krajského súdu v Žiline č.k. 30S/53/2016-67 zo 6. marca 2017 z r u š u j e a v e c v r a c i a krajskému súdu na ďalšie konanie.

Odôvodnenie

1. Krajský súd v Žiline (ďalej len „krajský súd“) uznesením č.k. 30S/53/2016-67 zo 6. marca 2017 podľa § 98 ods. 1 písm. g/ zákona č. 162/2015 Z.z. Správny súdny poriadok (ďalej len „SSP“) odmietol žalobu o preskúmanie zákonnosti uznesení Akademického senátu Katolíckej univerzity (ďalej len „AS KU“) č. 62/2016 z 26. septembra 2016 a č. 63/2016 z 26. septembra 2016. Zároveň krajský súd rozhodol, že žiaden z účastníkov nemá právo na náhradu trov konania.

2. V odôvodnení uznesenia krajský súd uviedol, že v danom prípade sú predmetom súdneho prieskumu uznesenia, ktorými AS KU schválil zmeny v Štatúte Pedagogickej fakulty Katolíckej univerzity v Ružomberku (ďalej len „PF KU“) a zásady volieb do Akademického senátu PF KU a vyhlásil termín volieb na konkrétny deň.

3. Krajský súd poukázal na to, že akademický senát je orgánom akademickej samosprávy verejnej vysokej školy. V zmysle § 9 ods. 1 písm. b/ zákona č. 131/2002 Z.z. o vysokých školách a o zmene a doplnení niektorých zákonov (ďalej len „zákon o vysokých školách“) akademický senát verejnej vysokej školy schvaľuje vnútorné predpisy verejnej vysokej školy špecifikované v tomto ustanovení. Medzi vnútorné predpisy verejnej vysokej školy patrí v zmysle § 15 ods. 1 písm. a/ a písm. f/ zákona o vysokých školách štatút verejnej vysokej školy a zásady volieb do akademického senátu verejnej vysokej školy.

4. Na základe uvedeného krajský súd skonštatoval, že napadnuté rozhodnutia boli vydané AS KU, ktorý v rámci jeho kompetencie rozhodoval o vnútorných predpisoch verejnej vysokej školy, t.j. o štatúte a o zásadách volieb do akademického senátu verejnej vysokej školy.

5. Podľa krajského súdu je nepochybné, že prijatými uzneseniami došlo k úprave vnútorných pomerov žalovanej. Takéto správne akty orgánov verejnej správy nemajú podľa krajského súdu povahu rozhodnutia o právach, právom chránených záujmoch alebo povinnostiach fyzickej osoby a právnickej osoby. Preto pokiaľ ide o takéto správne akty orgánu verejnej správy, tieto sa podľa krajského súdu v zmysle § 7 písm. b/ SSP nepreskúmajú.

6. Čo sa týka časti napadnutého uznesenia č. 63/2016 z 26. septembra 2016 o vyhlásení volieb na deň 26. októbra 2016, uvedené uznesenie je podľa krajského súdu uznesením organizačnej povahy, keďže sa ním stanovil len (bez ďalšieho) konkrétny termín konania volieb do Akademického senátu PF KU, z ktorého dôvodu ide o rozhodnutie, ktoré sa taktiež podľa § 7 písm. b/ SSP nepreskúma.

7. Proti uzneseniu krajského súdu podali žalobcovia v postavení sťažovateľov v zákonom stanovenej lehote kasačnú sťažnosť prostredníctvom svojho právneho zástupcu a žiadali, aby Najvyšší súd Slovenskej republiky napadnuté uznesenie krajského súdu zrušil a vec mu vrátil na ďalšie konanie z dôvodu nesprávneho právneho posúdenia veci [§ 440 ods. 1 písm. g/ SSP] a z dôvodu, že podanie bolo nezákonne odmietnuté [§ 440 ods. 1 písm. j/ SSP].

8. Sťažovatelia v podanej kasačnej sťažnosti uviedli, že krajský súd nesprávne právne posúdil vec, keď žalobu odmietol s odôvodnením, že smeruje proti aktu orgánu verejnej správy, ktorý nemohol mať za následok ujmu na subjektívnych právach sťažovateľov.

9. Z ustanovenia § 7 písm. b/ SSP nemožno podľa sťažovateľov urobiť zovšeobecňujúci záver, že všetky rozhodnutia upravujúce vnútorné pomery orgánu verejnej správy nemajú povahu rozhodnutia o právach, právom chránených záujmoch alebo povinnostiach fyzickej a právnickej osoby.

10. Podľa sťažovateľov je potrebné v tomto prípade zohľadniť nielen formu a povahu napadnutých rozhodnutí, ale aj materiálne hľadisko, teda aké právne účinky predmetné správne akty vyvolali v oblasti práv a chránených záujmov sťažovateľov.

11. Krajský súd sa podľa sťažovateľov vôbec nevysporiadal s ich argumentáciou, že napadnutými rozhodnutiami AS KU došlo k zásahu do subjektívneho práva sťažovateľov vykonávať mandát zvoleného člena akademického senátu, ktoré právo je garantované v § 23 ods. 2 písm. f/ v spojení s § 26 ods. 2 zákona o vysokých školách s v čl. 21 Listiny základných práv a slobôd, ktorý zaisťuje občanom právo podieľať sa na verejnej správe výkonom aktívneho a pasívneho volebného práva.

12. Sťažovatelia poukázali na to, že napadnuté uznesenie č. 63/2016 z 26. septembra 2016 zasiahlo do ich práva voliť a byť volení v zmysle pôvodných Zásad volieb do Akademického senátu PF KU na obdobie 2016 - 2020, ktoré boli schválené na 28. zasadnutí Akademického senátu PF KU uznesením Akademického senátu PF KU č. 91/2016 z 1. júna 2016.

13. Sťažovatelia taktiež namietali, že prijatiu oboch napadnutých správnych aktov predchádzal nezákonný postup AS KU.

14. Sťažovatelia uviedli, že dňa 26. septembra 2016 sa uskutočnilo 6. zasadnutie AS KU, ktoré zvolala sťažovateľka v 1. rade ako jeho predsedníčka. Nakoľko sa sťažovateľka v 1. rade z rodinných dôvodov nemohla zúčastniť predmetného zasadnutia, zaslala krátko pred začatím zasadnutia rektorovi univerzity textovú správu, v ktorej ospravedlnila svoju neúčast'. V tejto súvislosti poukázali sťažovatelia na čl. 2.10. Rokovacieho poriadku AS KU (ďalej len „rokovací poriadok“), podľa ktorého ak sa člen senátu nemôže zúčastniť na zasadnutí akademického senátu alebo komisie, ktorého je členom, je povinný vopred,

najneskôr do troch dní po zasadnutí akademického senátu sa ústne alebo písomne ospravedlniť predsedovi akademického senátu. V texte zápisnice sa však podľa sťažovateľov nepravdivo uvádza, že predsedníčka akademického senátu svoju neúčast' na zasadnutí neospravedlnila. Sťažovatelia taktiež poukázali na čl. 2.3. a 2.5. rokovacieho poriadku, v zmysle ktorých akademický senát pracuje vo forme zasadnutí, pričom jeho prácu riadi predseda alebo podpredseda. Rokovací poriadok však nerieši situáciu, keď nie je na zasadnutí prítomný predseda a zároveň ani žiadny z jeho podpredsedov a neustanovuje pre tento prípad procedurálny postup prítomných členov akademického senátu.

15. Vzhľadom na skutočnosť, že zasadnutia AS KU sa nezúčastnila sťažovateľka v 1. rade ako predsedníčka a ani podpredseda, ktorí svoju neúčast' riadne ospravedlnili, podľa platného rokovacieho poriadku AS KU nemohol zákonným spôsobom vykonávať svoju prácu, t. j. zasadať a prijímať akékoľvek rozhodnutia, keďže neboli prítomné osoby, ktorým rokovací poriadok zveril právomoc riadiť prácu AS KU.

16. Tým, že sa zasadnutie AS KU uskutočnilo v rozpore s platným rokovacím poriadkom bez účasti sťažovateľky v 1. rade, došlo k zásahu do výkonu jej mandátu ako riadne zvoleného člena AS KU.

17. Žalovaná sa ku kasačnej sťažnosti nevyjadřila.

18. Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd kasačný (§ 438 ods. 2 SSP) preskúmal napadnuté uznesenie krajského súdu z dôvodov a v rozsahu uvedenom v kasačnej sťažnosti sťažovateľov (453 ods. 1 a ods. 2 SSP) postupom bez nariadenia pojednávania podľa § 455 SSP a po jej preskúmaní dospel k záveru, že kasačná sťažnosť je dôvodná.

19. Podľa článku 46 ods. 2 Ústavy slovenskej republiky kto tvrdí, že bol na svojich právach ukrátený rozhodnutím orgánu verejnej správy môže sa obrátiť na súd, aby preskúmal zákonnosť takéhoto rozhodnutia, ak zákon neustanoví inak. Z právomoci súdu však nesmie byť vylúčené preskúmanie rozhodnutí týkajúcich sa základných práv a slobôd.

20. Podľa § 2 ods. 1 a ods. 2 SSP v správnom súdnictve poskytuje správny súd ochranu právam alebo právom chráneným záujmom fyzickej osoby a právnickej osoby v oblasti verejnej správy a rozhoduje v ďalších veciach ustanovených týmto zákonom. Každý, kto tvrdí, že jeho práva alebo právom chránené záujmy boli porušené alebo priamo dotknuté rozhodnutím orgánu verejnej správy, opatrením orgánu verejnej správy, nečinnosťou orgánu verejnej správy alebo iným zásahom orgánu verejnej správy, sa môže za podmienok ustanovených týmto zákonom domáhať ochrany na správnom súde.

21. Podľa § 3 ods. 1 písm. b/ SSP na účely tohto zákona sa rozumie rozhodnutím orgánu verejnej správy správny akt vydaný orgánom verejnej správy v administratívnom konaní, ktorý je formálne označený ako rozhodnutie alebo je za rozhodnutie považovaný podľa osobitného predpisu a zakladá, mení, zrušuje alebo deklaruje práva, právom chránené záujmy alebo povinnosti fyzickej osoby a právnickej osoby, alebo sa jej priamo dotýka.

22. Podľa § 7 písm. b/ SSP správne súdy nepreskúmajú správne akty orgánov verejnej správy, ktoré nemajú povahu rozhodnutia o právach, právom chránených záujmoch alebo povinnostiach fyzickej osoby a právnickej osoby, najmä rozhodnutia a opatrenia organizačnej povahy a rozhodnutia a opatrenia upravujúce vnútorné pomery orgánu, ktorý ich vydal, ak tento zákon neustanovuje inak.

23. Konanie a rozhodovanie v oblasti verejnej správy znamená nezriedka zásah do práv a právom chránených záujmov fyzických a právnických osôb. Správne súdnictvo poskytuje súdnu ochranu pred nezákonným rozhodnutím a postupom orgánu verejnej správy. Možnosť súdnej kontroly štátnej moci je neoddeliteľným atribútom právneho demokratického štátu. Hlavnou úlohou správneho súdnictva by mala byť ochrana verejných subjektívnych práv fyzických a právnických osôb.

24. Rozsah preskúmvavej činnosti súdu v správnom súdnictve je vymedzený tak, že preskúmvaniu

podliehajú zásadne všetky rozhodnutia orgánov štátnej správy, ktorými sa zakladajú, menia, zrušujú alebo deklarujú práva, právom chránené záujmy alebo povinnosti fyzickej osoby a právnickej osoby, alebo sa jej priamo dotýkajú.

25. Ďalšou podmienkou je, že fyzická alebo právnická osoba musí tvrdiť (procesne), že jej práva alebo právom chránené záujmy boli rozhodnutím orgánu verejnej správy porušené alebo priamo dotknuté. Súdna prax trvá na tom, že k ukráteniu musí dôjsť na verejných subjektívnych právach fyzickej alebo právnickej osoby, ktoré práva sa opierajú alebo vychádzajú zo všeobecne záväzného právneho predpisu.

26. V správnom súdnictve je teda právo na prístup k súdu vymedzené princípom generálnej klauzuly (§ 2 ods. 2 SSP) s negatívnou enumeráciou [§ 7 písm. a/ až h/ SSP], z ktorého vyplýva, že súdy v zásade preskúmajú všetky rozhodnutia orgánov verejnej správy, okrem tých, ktoré zákon výslovne zo súdneho prieskumu vylučuje. Rozhodnutia, ktoré správne súdy nepreskúmajú, sú vymedzené v ustanovení § 7 SSP. Predmetné ustanovenie v písmene a/ až h/ obsahuje taxatívny výpočet konkrétnych druhov rozhodnutí, ktoré sú vylúčené zo súdneho prieskumu.

27. V zmysle vyššie uvedeného má právo domáhať sa ochrany na správnom súde každý, a to za podmienky porušenia alebo priameho dotknutia jeho práv alebo právom chránených záujmov zo strany rozhodnutia, opatrenia, nečinnosti alebo iného zásahu orgánu verejnej správy.

28. Podľa dôvodovej správy k SSP sú v § 7 písm. b/ SSP vymedzené správne akty orgánov verejnej správy, ktoré sa netýkajú práv, právom chránených záujmov alebo povinností fyzických osôb alebo právnických osôb, najmä ak smerujú dovnútra orgánu verejnej správy. Zo súdneho prieskumu sa teda v správnom súdnictve vylučujú rozhodnutia a opatrenia orgánov verejnej správy, ktoré nemajú povahu rozhodnutia o práve, právom chránenom záujme alebo povinnosti fyzickej osoby a právnickej osoby.

29. Orgány verejnej správy spravidla upravujú svoje vnútorné pomery rozhodnutiami resp. opatreniami, ktoré nemajú charakter rozhodnutia o individuálnom práve jednotlivca, napriek tomu sa ich môžu priamo dotýkať.

30. V prejednávanom prípade správna žaloba smeruje proti uzneseniam, ktorými AS KU schválil zmeny v Štatúte PF KU a zásady volieb do Akademického senátu PF KU a vyhlásil termín volieb na konkrétny deň. Vo svojom rozhodnutí krajský súd uviedol, že, takéto rozhodnutia nepodliehajú súdnemu prieskumu, nakoľko nimi došlo k úprave vnútorných pomerov žalovanej a nemajú povahu rozhodnutia o právach, právom chránených záujmoch alebo povinnostiach fyzickej osoby alebo právnickej osoby.

31. Po preskúmaní podanej kasačnej sťažnosti kasačný súd konštatuje, že v prejednávanej veci je potrebné sa vysporiadať s námietkou sťažovateľov, smerujúcou k otázke dopadu záverov uznesení AS KU na subjektívne práva sťažovateľov vykonávať mandát zvoleného člena akademického senátu a práva voliť a byť volení vo voľbách do akademického senátu. S uvedenými právnymi námietkami sťažovateľov vznesenými už v správnej žalobe sa krajský súd v napadnutom uznesení nijakým spôsobom nevysporiadal. Len s prihliadnutím na všetky uvedené aspekty je možné dospieť k záveru, či mohli byť napadnutými uzneseniami AS KU priamo dotknuté verejné subjektívne práva sťažovateľov a teda či napadnuté uznesenia AS KU podliehajú súdnemu prieskumu.

32. Na základe vyššie uvedeného Najvyšší súd Slovenskej republiky podľa § 462 ods. 1 SSP uznesenie Krajského súdu v Žiline č.k. 30S/53/2016-67 zo 6. marca 2017 zrušil a vec vrátil krajskému súdu na ďalšie konanie.

33. O nároku na náhradu trov kasačného konania rozhodne krajský súd (§ 467 ods. 3 SSP).

34. Toto rozhodnutie prijal senát Najvyššieho súdu Slovenskej republiky jednohlasne (§ 3 ods. 9 veta tretia zákona č. 757/2004 Z.z. o súdoch a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení účinnom od 1. mája 2011).

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu n i e j e prípustný opravný prostriedok.